

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bibliotheca Scriptorvm Sacri Ordinis Cisterciensis Elogiis Plvrimorvm Maxime Illvstrivm Adornata

Visch, Charles de

Coloniæ Agrippinæ, 1656

W.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38433

Vulkinus, ex monacho Walckenredensi primus Abbas Sichenensis, in Thuringia, *Sermones edidit pios & doctos*, quos se legisse scribit Longelinus, in Notitia monasteriorum ordinis nostri.

Exstat etiam adhuc eiusdem *perpetuus commentarius in 4. Evangelia*, teste Reuerendissimo Domino Ioanne Blanckenbergh, Abbate Veteris Montis, S. Theol. Doctore, in relatione M. S. ad me missa. De sanctitate huius Vulkini, legendum Menologium 18. Septembris.

Volkmarus, vide *Volkmarus*.

W.

Walckenredensis cenobij (in Thuringia) *chronicon*, cum catalogo Abbatum, qui ab anno Christi 1127. monasterio Walckenredæ huc usque præfuerunt, in quo simul recensentur cenobij istius fundatio, incrementa, decreta restauratio &c. simulque aliquot Germaniæ Procerum maximè illustrium, Brunswigæ & Luneburgi Ducum, &c. atque Honsteinæ Comitum genealogiæ, & insignia; concinnatum fuit per religiosos anonymos eiusdem monasterij, nunc autem anno 1616. Helmstadij apud Iacobum Lucium impressum, operâ & studio cuiusdam Henrici Eckstormij.

B. *Wallenus*, natione Scotus, filius Simonis Comitis Hunginthoniæ & Macolmi ac Guilielmi Regum Scotiæ auunculus; habitum Canonorum regularium in iuuentute amplexus, postmodum arctioris vitæ desiderio inflammatus, & ut ait Author vitæ illius, Cisterciensis ordinis sanctitate illectus, monachum induit in Monasterio de Wardona; vnde ad Rhiëvallem translatus, demum in Abbatem Melrosensem electus fuit: vbi doctrina & sanctitate effulsit, usque ad annum 1163. quo gloriola morte consummatus fuit; varijs post obitum miraculis

clatus. Plurima scripsit, (testibus Demstero, & alijs, apud Manriquez anno 2. Annalium, ad annum 1160. cap. 4. n. 7.) inter quæ memoratur *Commentarius in librum qui inscribitur, Regula Ecclesiastica*. Item, *Expositio in Genesim. lib. 1. & De Silentio Claustrali. lib. 1.* Demstero, lib. 19. fol. 666. Huius Walleni meminit Sanctus Bernardus, in vita Sancti Malachiæ, vbi vocat eum, *Virumobilem secundum seculum*, quondam Priorem Regularium Fratrum in *Kirkam*, postea verò monachorum Patrem in *Maitros*. Vitam Walleni scripsit Iosephus monachus Furnelij in Anglia. B. Tyna, & alij eius discipuli.

Valterius de Mada, Religiosus B. Mariæ de Thofan, vulgo, Doest, in Flandria, circa annum Domini 1284. Scripsit metricè, *Compendium Vitæ B. Torphimi Episcopi Hamariæ*, in Norvegiâ, qui pro libertate Ecclesiæ in exilium missus, obiit in Monasterio Thofano, vbi sepultus fuit ante summum Altare. Compendium hoc in antiquo M. S. codice repertum, operæ pretium iudicavi, hic adscribere:

Spirat odore nimis Flos hac in Himo tumulatus,
Cuius sublimis status extitit, & decoratus,
Morosus gestus, vsuens à crimine purus;
Nulli molestus, Alijs misis, sibi durus.
Norma fuit iuris; Lex vita, culmine dignus,
Peruigil in curu, prudens. Sermonem benignus,
Pacificus, stabilis, Hibris, largus, verecundus:
Nobilis, ac habilis, affabilis atque rotundus.
Totus deuotus, pilea quoque veste togatus;
Pane leui foras, & in omni laude probatus.

Nam pius ad miseros, & compatiens ad egenos,
Iugiter ad Superos, gressus direxit amanos.
Providus & rectus, humilis fuit inter honores,
Pneumate protectus, citò carnis vicit amores.
Candidus, electus ex millibus, & rubicundus;
Cui fuit affectus omnis virtutis abundus.
Torphimus dictus, Sedi Damians Hamariensis,

pro

Pro qua, confictus cum Principe Norvegiens
Sumpfit, & intrepidus flans in facie dominantis,
Agnos non tepidus rapiens ex ore vorantis.
En Moy en alium, Dei a plenum ratione,
Vt genus ipse pium ducat de sub Pharaone
Sed qui semper agit peruersè, callidus hostis,
Per Regem sat agit Clerum subuercere. Post, his
Pulsus in exilium, quo naufragus & tribulatus,
Quarens auxilium, Papam petit; attenuatus,
Per mare, Cajira, solum peragens fuit, irrequie-
tus,

Scandens mente polum, tulit aduersantia latus.

O. Præsul græte, veritropus Opilionis;
Cuncta, tuos, tua, te, tibi tradita pro grege ponis.
Quære vadis ouem solam, linquendo bidentes,
Nonaginta nouem deserti vassa volentes:
Sic vt honoriferis infirmam corde virili,
Imponas Humeris, & iungere possis ouili.
Huc tandem rediem: vacuus pro iuris amore,
Quò sana veniens, est omni cultus honore.
Post, febre depastus per sabbata ter decimata,
Promeruit castus solari morte beata.
Anno vigesimo quater, actus mille ducentis
Quarto, de limo petit Omnipotentis.
Terna credo die post festum Theopbaria.
O, quid Pastores in iudicio facietis,
Qui neglectores Ouium non esserubetis,
Vilibus ast pastum, vos legem transgredientes,
Turbine si quassum, vel debile, despuentes.
Diligitis crassum, personas accipientes
Plus Marica, Marica colitur, Salmo Salomone,
Ecclesijs arca, nutus quoque plus ratione:
Curia plus cura, scanno sedes phalerata;
Dulcia quam dura magis apiant pompa plicata:
Plus quam clausura delectant prospera fata,
Aurea pictura, cibus alius, mollia strata.
Non lex, nec iura dant hæc, nec scripta beata,
En, perijt sanctus & rectus, sancte Michæa;
O, quantus planctus; Matrizat in Orbe Medæa.

Sic onus, imò decus, tibi Pastor, sumus inique,
Rex rege Christe pecus, ne Simon regnet vbique
Non sic fecere Sancti, nec quisque Propheeta,
Vt nostri verè Pralati, teste Poeta:

Nec facile inuenies in multis millibus v-
num,
Virtutem pretium qui velit esse suum.

Hinc, quicumque vides, pro viribus hunc imitare,
Sit tibi sana fides, & eum precibus venerare.
Cui si tu gratum laudibus dederis modulamen,
Scito quod optatum tibi conferet ipse iuuamen.
Qui prece purgatum nostrum faciat scelus, Amen.

Solebant olim hi versus (dum adhuc Tho-
sanum stare monasterium) in tabella quadam
iuxta sepulchrum Venerabilis Episcopi ad pa-
rietem pendere, quos circa annum 1350. alius
quidam eiusdem Cænobij monachus, in libro
quodam describens, posteritati transmisit; ad-
iungens & aliam breuem Historicam relatio-
nem prolaicam, stylo quidem simplici (pro-
vt illa ferebant tempora) attamen sincero &
verace; hoc tenore. Circa annum Domini
1284. Dominus Torphimus Episcopus ciuita-
tis Hamariæ in Norwegia, clauit hic, cum
maleuolis non consentire, nec eisiura Eccle-
siæ concedere vellet, eum persecuti sunt, &
vim facientes, violenter de terrâ extulerunt;
qui cum aliam non inueniret viam euadendi
saluâ conscientiam, ad mare venit, nauem in-
trauit, & discessit. Deindè, post multas ca-
lamitates & pericula, post tempestates & fri-
gora, tandem naufragium passus, vix saluâ vi-
tâ euasit, cum comitibus suis & rebus adiunctis.
Post hæc, in tali inedia & paupertate, veniens
ad Monasterium de Capella Thosan, Torna-
censis Diæcesis, iuxta Oppidum de Brugis,
petijt Hospitium pro Dei misericordia.
Rr 3 Cum

Com autem Monachi prædictum Reuerendum Virum in tali attenuatione viderunt, illi (vt dignum erat) condoluerunt, & amore Christi misericorditer susceperunt: Qui apud eos vt pius Pastor, & quasi consolatus, deuotissimè per triginta septimanas vixit, omnibus exempla patientiæ, penitentia, & totius bonitatis tribuendo. Dâtiq; fuerunt ei ministri de prædictis Fratribus, qui ei ministrabant: qui etiam signa eius sanctitatis, & cilicij quò vestiebatur, & alia, postea Fratribus & Monachis reuelabant. Delectabatur enim conuersationibus & colloctionibus deuotis Monachorum, & de ipsis ad mensam suam quasi semper inuitabat, & eis optimè & abundanter administrabat, sed ipse sibiipsum parcissimè vivebat. Tandem Domino disponente, Testamentum de ijs quæ habuit, fecit pulchrum, & coram Fratribus, & Canonicis suis & Capellanis ibidem secum commorantibus, in Domino quieuit, sexto Idus Ianuarij, & ibidem in Ecclesiâ antè magnam altare sepultus fuit. Hic etiam (vt andui) nonnulla fecit miracula. Post eiusdem pij Pastoris corporis dissolutionem, *Nonnis VValterus de Muda*, prædicti Monasterij Monachus, qui eum vidit, nobis in his verbis aliquantulum eius vitam breuiter exarauit.

Sequuntur versus lelati, quibus subiungitur:

De isto Dei electo, inter cætera quæ Deus dignatus est ad suam gloriam, & deuoti sui meritum declarandum manifestare, hoc notum videtur in oculis nostris, scilicet, quòd verlus tenorem vitæ eius continentes, quos in folio conscriptos, asserique salicino conclauatos & suspensos in Ecclesiâ iuxta eius tumbam ad parietem lapideum videmus, per sexaginta sex annos virtus diuina intactos seruauit, & seruat, vt nec corrupti sint, nec folium

salicinum (quod tamen genus ligni facillimè vermibus & corruptioni cedit) sit corruptum, sed sanum & integrum, ac si primâ die esset fabricatum. Sed hoc fortè Deus facit, vt non memoria eius deleatur, sed à quopiam postea fidelis scripto annotetur. *Hæc in memorato libro M. S.*

Testamenti verò, cuius hic mentio fit, extat adhuc apud nos antiquum & authenticum transcriptum in pergamento, quod (ne pereat) hic etiam adscribam.

Vniuersis præsentis litteras inspecturis, Ioannes Vpsalensis Ecclesiæ Archidiaconus; Ioannes, permissione diuina, Abbas de Eechoudt, Afdius Decanus, Ioannes Cantor, Gernadius Scholasticus Ecclesiæ Beati Donatiani; Prior Fratrum Prædicatorum, Guardianus Fratrum Minorum, & Iacobus Decanus Christianitatis in Brugis, salutem in Domino sempiternam, Noueritis, quod nos Testamentum Venerabilis Patris, Domini Torfimij, bonæ memoriæ Hamariensis Episcopi, sanum & integrum, benè sigillatum, vidimus, tenuimus, legimus, & diligenter inspeximus, in hæc verba: In nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Ego Torfimus, diuinâ permissione Episcopus Hamariensis, condo & ordino testamentum meum, in hunc modum; Primò & principaliter ad honorem Domini mei Iesu Christi, pro remedio animæ meæ, lego in subsidium terræ sanctæ, X. Marchas sterlingorum. Item, ad fabricam capellæ Sanctæ Crucis apud Hospitale Hamariense, L. Marchas Noricanas, & Presbytero qui ibidem celebrabit, iij. Marchas annuatim, ex redditibus de terris illis, quæ meam in diocesi Hamariensi, & mensam in curia Episcopali. Item ad præbendam Altaris defunctorum, Marcam terræ quam tradidit Dominus Radulphus de Ringisale Capitulo Hamariensi; dimidiam Marcam terræ iuxta Vardal, quam assignauit Alantini in recessu meo,

meo, cum x. marchis Noricorum.

Ad Ecclesiam Sancti Antonij, quinque marchas. Ad Ecclesiam de Vlmshof, Antiphonarium de tempore & de Sanctis, quod fecimus fieri, & iacet in choro, sine psalterio. Itē do, lego ad Turam Insulam Thronnennæ xx. Marchas Noricanas, Et ad Claustrum Sanctimonialium de Bachâ, xl. Marchas. Item ad sanctam Sedem Tueygiæ, Heldeland, terræ de Wallinstad, in Incredale, cum x. Marchis. Item trado, lego, ad structuram Ecclesiæ Sancti Clementis Nidrosiæ, xv. Marchas. Ad Altare B. Olavvi, Nidrosiæ, x. Marchas, Et Capitulo Nidrosiensi x. Marchas. Item Cognatis meis indigentibus Thronnennæ, xxx. Marchas, per Arnonem fratrem meum diuidendas. Et Thrononi Presbytero Sancti Olavvi, & Arnoni, Petro, & Ivvaro fratribus meis, cuilibet annulum, qui ponderat ij solidos, & vxoribus eorum cuilibet annulum qui ponderat dimidiam horam. Item Matri meæ, & Gudrunæ, & Ragnildæ, Sigridæ, Sororibus meis, cuilibet de bono panno rubeo, vel viridi, xii. vlnas. Item, do, lego, ad monasterium Sanctæ Mariæ de Thofan, ij. scyphos argenteos, Cappam de exameto cum pelle, & ij. Equos, cum xx. libris Parisiensibus, & ibidem meam eligo sepulturam, Item Conuentui de Thofan xxx. libras Panisces, ad annuos & perpetuos redditus comparandos, eidem Conuentui pro pitantiâ, in die anniuersarii mei annis singulis distribuendos. Ibidem ad portam l. solidos inter pauperes distribuendos. Item Prædicatoribus de Villâ Brugenfi, xx. solidos. Fratribus minoribus ibidem xx. solidos Parisenses, Et Sacerdotibus in Ecclesiâ Parochiali de Liffeyveghe, xx. solidos. Item Magistro Vlando, decretales suas, Item lego Domino Iarundo vnam rosam argenteam, & Breuiarium, & vestes meas meliores, Domino Thostano Olavvi, vnam rosam

argenteam. Domino Olavvo qui est Paritijs, Cappam meam choralem. Olavvo Presbytero de Ringebu, deciam Episcopalem de Frone, & vnum annulum. Item, do, lego, Thostano Gulsimid, xx. solidos annonæ. Domino Michaili, dicto Vvulf, Cui de Dam, ij. rotulas argenteas. Petro Coquo, famulo meo, mensam in Curia Episcopali, pro suo perpetuo, & xv. Marchas, & Cappam, & Tabardum meum. Item Arnoni, dicto Digreæ, mensam in Curia Episcopali, pro suo perpetuo. Huius Testamenti mei executores nomino, eligo, & constituo, Dominos, Iarundum, & Thostanum Olavvi, Canonicos meos, & horum omnium potentes Prouisores, dans eis potestatem in præmissis omnibus & singulis exequendis, vices suas cuiunque vel quibuscunque voluerint committere, quotiescunque & quancocunque viderint expedire. Hoc volo, & ordino, & inuolabiliter obseruari percipio. Quod si mea prædicta dispositio vel ordinatio iure non valeat Testamenti, valeat saltem iure codicillorum, seu alterius cuiuslibet vltimæ voluntatis. In cuius rei testimonium & munimen, sigillo nostro, vnâ cum sigillo Domini Abbatis de Thofan, præsentibus litteras duximus roborandas. Actum, & datum, apud Monasterium de Thofan, anno Domini M. CC. LXXXIV. in octauâ Assumptionis B. Mariæ Virginis.

Nos vero, in testimonium inspectionis nostræ, præsentibus litteris, sigilla nostra duximus apponenda. Datum anno Domini Milleesimo, Ducentesimo, Octogesimo quarto.

† † † † † † † †

Loco Sigillorum.

Hæc sunt quæ in monumentis domus nostræ de Beato Torphimo reperire potui, nec plura vidit Chrysofomus Henriquez. Circa quæ, adnotanda sunt,

1.B.

1. B. hunc virum, qui à Molano, & aliis Scrip-
toribus communiter vocatur Torphimus, &
ab Antonio Sandero in Hagiologio Flandriæ,
Torphinus, in antiquioribus M. SS. adeoque,
in ipso Testamento, vocari Torsumium, vel
Torphimum.

2. Ab Hugone Menardo, in Martyrologio
Benedictino, & Henriquez in Menologio, vo-
cari Beatum; Imò, à Guilielmo Gazæo, in hi-
storiâ ecclesiastica Belgij, vti etiam in Marty-
rologio Gallo-belgico, & ferrario, in generali
Catalogo Sanctorum, *Sanctum Torphimum*. Vid.
Ioann. Bollandum, tomo 1. de Actis Sancto-
rum, 8. Ianuarij, fol. 5. 38.

3. Neminem mirari debere, dum leget à Ve-
nerabili hoc Torphimo, testamentum fuisse
conditum anno 1284. in octauâ Assumptionis
B. Mariæ, & postea, illum obiisse eodem anno,
8. Ianuarij; quia tunc temporis stylus adhuc vi-
gebat antiquus, secundum quem, per vniuer-
sum Galliæ Regnum, annus inchoabatur à Pa-
schate, adeoque menses qui apud nos sunt pri-
mi, tunc erant vltimi.

4. Monasterium Thofanum, in quo B. Tor-
phimus obiit & sepultus fuit, esse illud, quod
in Chronologijs Ordinis vocatur communiter
Capella Thofan, vernaculè verò, *Doest*. Fuit mo-
nasterij de Dunis; & fuisse olim (siue pietatem,
siue diuitias, aut monachorum frequentiam
spectes) longè celeberrimum, sed qui millario
à Ciuitate Brugensi situm, Slusam versus; at
nunc funditus euersum, cuius bona partim ab
Hollandis Hæreticis occupata sunt, partim
(Autoritate Pontificiâ & Regiâ) mensa Epi-
scopali Brugensi attributa; partim deniq; mo-
nasterio nostro Dunensi vnita.

In ruderibus huius Thofani Cœnobij adhuc
hodiè, (anno 1655.) delitescunt Reliquiæ B.
Torphimi, hætenus reperiri nequiverunt. At
Reliquiæ Venerabilis Petri Roshildensis Epi-

scopi, ibidem etiam sepultri iam à nobis trans-
lata requiescunt in Claustro nostro hic Brugis.
Fuit autem hic Petrus, cognatus Regis Dantiæ,
qui dum cruce signatus ad terram Sanctam
pergeret, & vi tempestatis in Flandriam eiectus
esset, obiit in Thofano Cœnobio, vbi sepultus
fuit in choro monachorum, è regione summi
Altaris, vbi sepulchrum eius reperimus, cum
hac inscriptione: *Hic iacet Petrus Episcopus Ros-
hildensis, cognatus Regis Daciæ, qui cruce signatus, in
ueneratione ad Domini sepulchrum, hoc in loco obiit.*
Vide de hoc Viro, etiam Molanum in natali-
bus Sanctorum Belgij, 8. Ianuarii, vbi testatur
sepulcrum huius Petri esse antiquiorem sepul-
tura Torphimi; annum tamen obitus non ex-
primit, nec nos in lapide sepulchrali inueni-
mus. in aliis tamen monumentis, reperi illum
obiisse anno 1218. 19. Maii.

Ioannes quoque Bollandus, Societatis Iesu,
in Actis Sanctorum, tom. 1. fol. 458 de hoc Pe-
tro agens, asserit illum in Martyrologio Gallo-
Belgico vocari *Sanctum*, tametsi Brugis particu-
laris ei cultus non habeatur. Et meritò, quia à
Sancta Sede, Catalogo Sanctorum aut Beato-
rum nondum adscriptus est, vti nec etiam Tor-
phimus, vnde non nisi ex vulgi opinione, dici
possunt Sancti aut Beati.

B. *Verrica* Prioris Alnensis monasterij vita,
per eiusdem monasterij religiosum conscripta,
seruatur ibidem, oratione soluta; vbi etiam
Camberonæ, & Louanii in Sancto Martino,
Extat in eodem Alnensi monasterio, *ipsum Verrici
vita metricè conscripta*. Vide etiam Hugonem
Menardum in obseruationibus ad martyrolo-
gum Benedictinum, 13. Decembris & Ant.
Sanderum in Bibliothecâ Belgicâ M. S.

Vibertus Villariensis in Brabantia monachus
(alijs *Guibertus*), vir sacrarum scripturarum in-
telligentia non minus, quam monasticæ disci-
plinæ rigore celebris, scripto reliquit *Insignem*
C. p. 10.

& prolixam epistolam ad Sanctam Hildegardem, Abbatissam Sancti Ruperti, iuxta Bingenam Germaniam, ordinis Sancti Benedicti, in qua 38. quæstiones satis subtiliter, virgini soluendas proponit. Quas ipsa etiam (licet utcumque obscure) resoluit. Extant hæc quæstiones cum solutionibus suis, inter opera Sanctæ Hildegardis, impressæ.

¶ Wilhelmus, Abbas quidam Cisterciensis Ordinis valde antiquus, scripto reliquit sermonem mysticum, siue spiritualem satis insignem, de assumptione B. Virginis, quem in antiquissimo planæ codice Canobij S. Martini, Tornaci, repertum, tanquam aliquale monumentum antiquitatis, & perieratis, ipsius Authoris, posteritati transmittendum duxi. Sermo F. Wilhelmi Ordinis Cisterciensis in Assumptione BB. Virginis.

Multiplicata sunt aquæ, & eleuauerunt arcam in sublime à terra. Gen. 7. v. 17.

Domine Deus, audi clamorem Populi huius, & aperis thesaurum tuum, fontem aquæ viuæ. Num. 20. ad obtinendum diuinæ largitionis beneficium, siue quo nihil sumus, nec possumus.

Informamur ex verbis propositis, quæ secundum sensum litteralem sunt Moyse & Aaron loquentium ad Deum pro aqua secundum autem sensum spiritualem, aqua ista est aqua sapientiæ salutaris, quæ fluit de fontibus Saluatoris, quæ debet precibus deuotis hauriri, quia Sancti aquam istam in oratione hauriunt, quæ in prædicatione alijs effundunt, & ideo per modum deprecatorium dicamus & nos: Domine Deus, &c. In quibus verbis tanguntur duo: 1. est, ex parte nostra, congrua petitio; secundum est, ex parte Dei, necessaria largitio, quia suum est aperire. Primo dico quod nostrum est clamare ad Dominum, non solum vocali voce, nec solum manuali voce, in opere, de qua dicitur, *uiuæ vox, vox operis*: sed & clamore mentali, de quo dicit Psalmus: *Clamauit in toto corde meo, &c. Psal. 118.* Secundo, dico, quod Dei est audire & exau-

dire, & exaudiendo aperire fontem aquæ viuæ, id est, sapientiam abundanter dare. Sapientia dicitur fons, quia ipsa est purissima & pretiosissima, quia est pretiosior cunctis opibus. Dico, quod est purissima, quod noto, per fontem, quia aqua in fonte clarior est quam in rivulo: & est efficacissima, quia dat vitam hominum. Si sic clamauerimus ad Dominum, aperiet nobis thesaurum suum, fontem aquæ viuæ.

Multiplicata sunt aquæ, &c. Gen. 7.

Secundum sensum litteralem, sicut scitis, in scriptura verba ista scripta sunt de Arca Noë, quæ paucos continuit & saluauit de filijs Adam; sed secundum sensum spirituale, Beata Virgini Mariæ possunt adaptari, quantum ad mysterium hodiernæ festiuitatis, quæ distribuitur in his verbis, quantum ad tria, scilicet, quantum ad assumptionis subiectum, & quantum ad assumptionis modum, & quantum ad assumptionis terminum. Si queratur, quid est quod eleuatur dicamus, quod ipsum est, Arca; Si queratur, quomodo, vel qua virtute dicamus, merito gratiarum & virtutum: Si queratur, vbi eleuatur, siue, ad quem locum? Dicamus, quod eleuatur *in sublime à terra*. Dicit igitur, *multiplicata sunt aquæ*, vbi notantur tria, secundum tria prædicta: Primum est, euidentia proprie significationis, quantum ad Arcam; secundum est, euidentia gratuita perfectionis, quæ notatur per multitudinem aquarum: Tertium est, excellentia gloriolæ remunerationis, quod notatur ibi: *In sublime à terra*: Arca ista, est Virgo Maria, quæ est Arca copiosa, & ideo per arcam designatur Gazophilatium: 2. est arca gratiosa, & ideo per arcam testamenti designatur; 3. est arca virtuosa, & ideo per arcam diluuij designatur. Beata virgo est arca pretiosissima & ditissima gazophilatij, eleuata diuina inflammatione, & gratiosissima, & specie splendidissima, summa illustratione, & ideo est arca federis, & virtuosissima, & efficacissima, quia potestatiua,

& saluatiua generis humani. Primò dico, quod Maria potest designari per arcam gazophilatij, in qua, Gazæ, id est, diuitiæ reponebantur, de qua dicitur in Paral. 2. Paralipom. 24. *Præcepit Rex, & fecerunt arcam, & ingressi intulerunt in arcam, ita ut impleteretur, &c.* Rex, id est, Christus, qui est Rex Regum, & Dominus Dominantium, qui fabricatus est cælum & terram, fecit istam arcam, scilicet Mariam, & homo natus est in ea, de quo dicitur hymnus. *Mundum pugillo continens, ventris sub arca clausus est. Ingressi enim, scilicet Pater & Filius, & Spiritus Sanctus per inhabitantem gratiam, intulerunt omnium bonorum abundantiam, miserunt scilicet Filium Dei per incarnationem; ita ut impleatur per Filij præsentiam, quantum ad animam & carnem, qui de ipsa sumpsit carnis substantiam.* Undè dicit Adam de Sancto Victore: *Salua Mater pietatis, & totius trinitatis nobile trichnium: Verbi Dei incarnati, speciale maiestati preparans hospitium.* Scitis, quod in arca ponuntur pretiosa, & arcana, & vestimenta: Sic arcana Dei ponebantur in arca ista, scilicet in Beatâ Virgine, quando verbum Dei continebatur intra viscera eius; & vestimenta Christi, id est, caro, siue humanitas, quæ est habitus Christi, continebatur in ea. Hinc Apostolus: *Exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens, & habitu inuentus ut homo.* Philip. 2.

Et idè potest dicere matri suæ: *Osibus & neruis compressi me, siue vestisti me.* Job. 10. Aurus licet aurum & argentum in arca habeat, si iustitiam Dei non habeat, diues non est, Maria non solum habuit Dominum in mente per gratiam, sed etiam habuit eum in utero per carnem assumptam, & idè dicit Euangelium super hanc festiuitatem, *Intrauit Iesus in quoddam Castellum.* Lucæ 10. O quam magna multitudo dulcedinis tunc erat in Virgine, in quam Spiritus sanctus superuenit, & virtus altissimi

ei obumbravit, quoniam de Spiritu sancto concepit. Quid est quod non habebat & quid est quod non sapiebat, in cuius utero sapientia iacebat, & corpus sibi adaptabat? scilicet Christus, qui ut ait Apostolus, est Dei virtus & sapientia, & in quo omnes sapientie & scientie thesauri absconditi. Coloss. 2. 3. Arcam istam quæ tenet thesaurum tantum, debemus retinere, ad Mariam inquam confugere, quia ipsa est thesauraria, & eleemosynaria, & in ipsa, & pro ipsa, & per ipsam fiunt omnia. Et idè dicit Bernardus: *Agamus gratias omnium honorum largitori, qui omnia posuit in Maria, nihil enim nos habere voluit, quod per manum eius non transiret.* Undè de ipsa potest accipi illud Paralip. Supr. *fuit eam in loco suo.*

2. Beata Virgo est arca testamenti lucidissima, de qua potest accipi illud Exodi 25. *quod fecit Beseleel arcam de lignis setim, & vestiuit eam auro intus & foris.* Ad Hebr. 9. 4. & in illa arca erant tria, scilicet Manna, Virga, & Tabula testamenti. Beseleel, qui interpretatur vmbra Dei, siue misericordia Dei, significat Christum, qui contra libidinis ardorem, facit umbraculum & refugium; Ipse fecit arcam, id est Mariam, *de lignis setim*, quantum ad materiam, quia sunt incorruptibilia, & significant carnem B. Virginis, quæ fuit incorruptibilis & impunitibilis; *Auro vestita*, quantum ad animam rationalem, propter resplendentiam sapientiæ celestis, & superadditionem diuini luminis. *Intus*, quantum ad honorem Dei, *foris*, quantum ad adificationem proximi, fuit amicta auro: In qua manna, virga, & tabula fuerunt. In hac arca, Christus cuius virtus & gratia est nobis necessaria, posuit tabulas, per gratiam illuminantem intellectum, & manna, per gratiam reficientem affectum; & virgam, per gratiam sustententem effectum. Primo, posuit ibi gratiam illuminantem intellectum contra ignorantiam quam incurrimus, & gratiam reficientem

entem contra concupiscentiam quam contra-
ximus, & gratiam sustentantem contra mise-
riam in qua sumus. Ita arca dicitur, *Arca testa-*
menti, quia omnia illa quæ erant in arca testa-
menti, per eam & in eâ manifestantur, & etiam
(vt dixi) Deo per eam reconciliamur.

Scitis, quando duo inimici debent firmiter
reconciliari, contrahitur inter eos matrimo-
nium, sic per arcam istam, Deo cuius sumus
inimici, sumus reconciliati quasi vineulo ma-
trimoniali, quia Christus descendit in vterum
Virginis, vt si Deus Pater aliquid amarum co-
gitaret contra nos, vt videret nos esse de eodem
Patre (quia Deus est Pater Christi per natu-
ram, & Pater noster per gratiam, & similiter,
sic est Maria Mater Christi per naturam.) Vi-
dens igitur Deus Pater nos esse Fratres Christi,
ratione huius matrimonij, retrahit manum
suam à percussione nostra, vnde rectè dicimus
Christo: *Memento salutis auctoris, quod nostri quon-*
dam corporis ex illibata Virgine, nascendo formam
sumpsit. Vt propter genus & naturam quam
sumpsit de B. Virgine, misereatur nostri, quæ
est arca fœderis, de qua dicitur in lib. Regum,
quod intulerunt Sacerdotes Domini arcam fœderis in
locum suum, in oraculum intra Sancta Sanctorum,
sub alis Cherubim. 3. Reg. 8. Sacerdotes, id est, mi-
nistri Dei, scilicet Sancti & Angeli, qui hodie-
næ processioni interfuerunt, quando B. Virgo
est eleuata super caelos, *Arca*, id est, Mariam,
in locum suum, id est, qui non solum debetur An-
cillæ & Amicæ, vel Filix, sed matri & Dominæ,
& Reginae cæli, quomodo benè adimpleuit
Deus quod præceperat in Exodo 20. *Hon-*
ora Patrem & matrem. Quia venit Christus
adimplere legem, & non soluere, idè matrem
suam posuit ad dexteram suam, in potioribus
bonis suis, in oraculum templi, respectu illorum
qui sunt in ecclesia militante, quia ipsa orat pro
nobis qui sumus in statu viæ. *Intra Sancta San-*

ctorum, id est, illorum qui sunt in ecclesia tri-
umphante, in loco securissimo, vt nullus sit ei
similis, vel æqualis: quia sicut sol est lucidior &
altior lunâ, sic Maria est altior omnibus creatu-
ris. Tamen, *sub alis Cherubim est*, id est, respectu
Trinitatis increatæ. *Cherubim*, hic non intelligi-
tur de Angelis qui dicuntur Cherubim, sed de
Personis increatis. *Cherubim* interpretatur, sci-
entiæ plenitudo. *Sub alis Cherubim est*, id est, sub
Filio & Spiritu Sancto, procedentibus à Patre
æterno, vt B. Virgo ab illis recipiat lumen sapi-
entiæ, quod nobis communicet. Ad istam de-
bemus nos retinere, quia ipsa habitat sub ple-
nitudine sapientiæ & scientiæ. Scitis, quod in
Arca conseruabantur Scripturæ; & quia dicitur
in Luca, *Maria conseruabat omnia &c.* Luca 2.
Ideo ipsa potest conuenienter Arca dici. Dicit
etiam Alcuinus, quod optimè nouerat Maria
scientiam Scripturarum, quia ipsa docuit Apo-
stolos & Euangelistas, *Maria docuit Apostolos,*
& spiritualiter Beatum Bernardum docuit.
Vnde de ea dicit S. Augustinus, in quo-
dam tractatu: *Sicut inter omnes creaturas cor-*
porales nihil est Sole illuminatius, sic inter omnes
creaturas spirituales, nihil est Virgine Maria sapien-
tius, quia ipsum fontem sapientiæ habuit in men-
te, Magistrum in vtero Filium, nihil igitur ipsa
est sapientius, cuius est ipsa sapientiæ filius.

3. Beata Virgo potest dici Arca Diluuij, quia
sicut per arcam diluuij saluati sunt filij Adæ à
submersione corporali, sic per Mariam saluari
& liberati sunt à submersione spirituali. De hac
arca dicitur in Genesi: *Fac tibi arcam de lignis*
lauigatis, & mansuculas in ea fac, & bitumine lites
eam intrinsecus & extrinsecus. Gen. 6. Possunt esse
verba Patris ad Filium: *Fac tibi arcam*, id est, Ma-
riam, *de lignis lauigatis*, vt sit in materia lauigata,
& in forma bituminata, & in capacitate man-
sionata: *Mansuculas*, vt & bicamerata, trica-
merata. *Arca*, id est, Virginem Mariam, ad te

concupiscendum, lactandum, nutriendum, porrandum, ad tibi compatiendum. *De lignis lauigatis*, id est, de membris Virginis, à pondere peccati alienis, *Mansunculas*, id est, potentias animæ in rectum ordinem disponas, vt sensualitas obediat rationi, & subijciatur ratio Deo. *Bitumine*, scilicet charitatis & castitatis; charitatis intrinsecus, quoad dilectionem Dei, castitatis, quantum ad puritatem mentis & corporis, vt nullus tibi pateat aditus voluptati. Hæc est *Arca salutis*, de qua dicit Apostolus: *Noë aptauit Arcam in salutem domus sue*. Ad Hebræos 10. Noë, qui interpretatur requies, significat Christum, qui quiescit in *Maria*, & facit nos per ipsam quiescere, quia per ipsam saluamur. *Psal. 131. Surge Domine in requiem tuam, tu es Arca sanctificationis tua*. Domine, prius surge tu, & arca posteriorius, tu, dico, surge in Ascensione, & arca tua in assumptione. *Sanctificationis*, quam tu sanctificasti, ipsam deducendo, introducendo, & amplectendo. *Deducendo*, iuxta *Psal. 72. Tenuisti manum dexteram meam*, introducendo in palatium. *Cant. 2. Introduxit me Rex in cellam vinariam*; amplectendo. *Cant. Ibidem. dextera illius amplexabitur me in requiem*, non requiem Virginum, quia ipsa est illarum primitiua; non in requiem Apostolorum & Prædicatorum, quia illorum est Magistra, non in requiem Angelorum, quia ipsa est illorum Domina; sed, in *requiem tuam*, vt in qua es, & ipsa sit, vt dicatur de illa illud *psalmi: Psal. 44. Assitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate*. Hæc est arca virtutis & sanctitatis, in qua Deus requieuit. Vnde dicitur: *In omnibus requiem quasiui, & in hereditate Domini morabor &c. Eccles. 2.4.* Et magnam curialitatem fecit illi Dominus, quod sibi proponit requiem in hospicio eius. Vnde ipsa dicit: *qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo*. *ibidem*. Per istam arcam Dominus liberauit nos, & quiescere nos facit. Et ideo, si tempe-

stas mundi tibi imminet, vel tempestas diaboli te exagitet, & conturbet, ad *Beatam Virginem* dirige oculum & aspectum tuum. & eius implora auxilium, quia nullum potest nocere periculum, vbi *Mariæ præsidium* fuerit fideliter inuocatum. Sic patet r. membrum principale, scilicet, de assumptionis subiecto.

Secundum membrum est, de medio istius assumptionis, quod est, eminentia gratiæ perfectionis, qua eleuabatur *Arca*. Vnde de ea potest dici: *Mulier gratiosa inueniet gloriam*. Istius assumptionis modus notatur cum dicitur: *Multiplicata sunt aqua*, scilicet gratiæ mundificantis, fecundantis, & redundantis. Isti sunt effectus aquæ, scilicet, quod est mundificatiua sordium, irrigatiua plantarum, & satiatua appetituum; aquæ gratiæ, sunt purgatiua culpæ, fecundatiua integritatis virginæ, & redundatiua salutis humanæ. Hanc abundantiam aquarum gratiæ, habuit *Maria*, vt de ipsa possit dici: *Fontes abyssi rupti sunt, & cataracta, calis aperta*. *Gen. 7.* ipsa habuit abundantiam aquarum mundificantium à sorde culpæ, & ideo ei conuenit illud *Prophæta: Ezech. 16. Laui te aqua, & mundauit sanguinem tuum. Laui*, imprimis sanctificatione. Vnde dicit *Bernardus: Puto quod copiosior abundantia gratiæ in Mariam descendit, quia non solum eius animam, sed etiam vitam eius à peccato custodisti immunom. Emundauit sanguinem*, quia sanguis eius totaliter fuit mundus à fomite concupiscentiæ, quia non potuit peccare in vitæ statu, & hoc benè docuit, quia authorem munditiæ debebat concipere.

Vnde dicit *Augustinus: Decebat vt illius hominis conceptio fieret de Virgine, qui eam puritate vinceret, quâ maior nequit sub Deo inueniri*. *Matth. 5.* Et ideo, si beati mundo corde sunt in patriâ celesti, ipsa erit suprâ omnes creaturas eleuata, quia habuit istam aquam in plenitudine, in ablutionem peccatorum. Et ideo, nullus resta-

locu,

locus desperationis, quia non est qui se abcon-
dara calore eius.

Secundo, habuit fecunditatem aqua gratia
ad conceptionem integritatis virgineae, quia
inebriata fuit rore caelesti, non tantum in men-
te, sed etiam in carne. Hierem. 31. Vnde dicitur:
Erit quasi hortus irriguus, cuius aqua non defi-
cient; fons, in corde & in utero. Hinc Bernar-
dus: *Bona est fecunditas conjugalis, melior est castitas
virginalis, sed optima est secunda virginitas.* Non
fuit intelligibile, nec credibile, nec fuit aliqua
qua virginitate integra conciperet, nisi sola vir-
go Maria. Vnde iterum Bernardus: *Maria prima
est, nec dabitur alteri, quia non auferetur ab ea.* Et
ideo dicit Psal. *Multiplacasti locupletare eam*, Psal.
64, non solum in anima, sed etiam in ventre.
Et ideo dicit iterum Psal. *Flumen Dei, id est Ma-
ria, repletum est aquis.* Ibidem. scilicet gratiarum
& virtutum.

Tertio, habuit aquas gratia redundantis ad
profectum aliorum. Vnde potest accipi illud
Esther: *Fons paruo creuit in fluium magnum, & in
aquis plurius redundauit.* Esther 10. Paruus fons,
id est Maria, quae erat parua sua reputatione,
creuit in fluium, in Christi generatione redun-
dauit, quia mundus & caelum de eius plenitudi-
ne acceperunt. Vnde Bernardus: *Omnibus gene-
rationibus vitam & gloriam peperisti, Angelis lati-
tiam, iustis gratiam, & Peccatori veniam.* Hinc ipsa
dicit, *Transite ad me omnes qui diligitis me, & a gene-
rationibus meis implemini.* Eccl. 1. 24, quasi dicat:
Habeo gratiam non solum mihi sufficientem
sed etiam pro alijs redundantem. Item, si time-
tis Patrem & filium, venite ad me, & ego asse-
curabo vos. *a generationibus, quia ego generaui
filium aeternum, ad me, supra. honorandam &
venerandam: quia ego sum Mater pulchra dilectio-
nis, Leuit. 24. Deus qui ante Filij incarnationem
dentem pro dente exigebat, iam miseri-
coris factus est, & parci in adulterio deprehen-*

sa, & Mariae Magdalena, &c. Et hoc totum fa-
ctum est per Mariam Virginem, quae per abun-
dantissimam gratiam suam nobis subuenit. Sci-
tis, quod dies Dominicus est dies solennitatis
& gloriae, & dies Veneris est dies penitentiae &
miseriae, & afflictionis & doloris, quae signifi-
cat statum viae, in qua nos sumus; Et dies Sab-
bathi dicitur dies quietis, quae dicitur dicata in
honorem B. Virginis, & sicut est impossibile,
quod de die Veneris veniamus ad diem Domi-
nicam, nisi per Sabbathum, ita impossibile est
nos peruenire de ista miseria ad aeternam glo-
riam, nisi mediante Domina nostra, quae est
Virgo Maria, Mediatrix nostra, & Aduocata
nostra; & ideo dicamus ei: *Tuo filio nos recon-
cilia, tuo filio nos representa, tuo filio nos re-
commenda; Fac hoc, Benedicta, per gratiam
quam inuenisti, per Unigenitum quem pepe-
risti, qui mediante te factus est particeps mis-
eriae nostrae, te quoque mediante & interceden-
te, participes nos faciat gloriae suae, ad quam
nos perducatur, &c. Amen.*

Finis.

Wilhelmus Alba Ripa Abbas, Scripsit Librum
Epistolarum ad diuersos, pro explicatione locorum non-
nullorum Sacrae Scripturae. Inter quas Epistolas,
quatuor datae sunt ad Natalem Abbatem Theo-
locensem, cuius extant aliquot epistolae in-
terrogatoriae ad Wilhelmum, nominatim, de
nouissima tuba, seu, de extremo Iudicio. Porro
Wilhelmus ex his epistolis ad Natalem Theo-
locensem directis, duas etiam transmisit Henri-
co Abbati Claraualensi, postea S. R. E. Cardi-
nali, eius correctioni contenta subiiciens. Su-
per quibus etiam Herberti Morensis Abbatis
iudicium expetit. Vnam harum epistolarum ad
Henricum Claraualensem exhibet nobis Fer-
din. Vghellus, Italiae sacrae, tom. 1. fol. 295. Ali-
quot aliae Epistolae tractant de verbo indiscipli-
nato, &c. Porro, totum hoc epistolarum opus

seruatur in Bibliotheca Sanctae Crucis in Hierusalem, & etiam apud Vghellum, qui illud prope diem publici iuris faciet. Scripsit & librum, *de Sacramentis Minorum*, qui extat apud Philippum l'Abbeum, Societ. Iesu, descriptus ad codicem Thuanum, 787. p. I. nouae Bibliothecae librorum M. SS.

Item, *Tractatum quendam Arithmeticum, de numeris*, qui M. SS. reperitur in Monasterio nostro de Dunis.

Vilhelmus de Benyne, Prior de Neubothle, & postea Abbas Cupri, in Scotia, Vir insigni pietate, nec minori litteraturâ, religiosi voti diligens obseruator, Scripsit, *De vita S. Iohannis Scoti, uati in Villa Podoen, prope Leyam, in Anglia, deinde, Sancti Andreae Episcopi electi, lib. 1.* teste Demistero, lib. 2. qui pariter asserit, librum illum in Scotichronico, lib. 6. cap. 40. vocari elegantem; & alia plura edidisse, quae ad notitiam suam non peruenerunt. Vixit anno 1188. Vide de hoc plura apud Manrique, tomo 3. Annalium, ad eundem annum, cap. 5. n. 9.

Vilhelmus 3. abbas Melrosensis ex Ordine Cisterciensi, postquam aliquot annos prudenter ac sanctè munus adimpleuisset Abbatis, curam pastorem humiliter dimisit (inquit Scotichronicon, lib. 8. cap. 14.) & ipso die, precibus ipsius, creatus est Ioscelinus. Scripsit

In Cantica Salomonis, lib. 1.

De Officio Monachi, lib. 1.

Ad Ioannem Cardinalem, Scotia & Hybernia legatum, lib. 1.

Scoti Chronicon, lib. 8. cap. 60. Curam autem regendi monasterij dimisit anno 1170. 10. Cal. Maij.

Demisterus, n. 1177.

Mr. Vilhelmus Smetius, de Bassevelde, in Flandriâ, Abbas 22. Monasterij de Capellâ Thosan, vernaculè, Ter Doeck (de quo iam statim supra egimus) Sacrae Theologiae Doctor

subtilis, Scripsit *Summam Theologiae Scholasticae, 3. tomi distinctam*, quorum duo scilicet 2. & 3. manuscripti seruantur in Monasterio nostro de Dunis, cui Thosanum Monasterium unitum est. Ceterum, quia iam aliquoties huius Caenobij mentionem fecimus, in gratiam Chronographorum & historicorum Ordinis nostri, adiungam hic integram historiam Foundationis ipsius, &c. quam ex certissimis eius monumentis concinnaui, quae modo apud nos asseruantur.

Fundatio Monasterij Thosani:

Ipsa Foundationis loco Monasterij huius (in pago scilicet de Lisseveghe, Franconatus Brugenensis, iuxta viam publicam Brugensem) antiquum olim fuit Sacellum, à loci Toparphis erectum, quod vulgo, *Ter Doest*, proprio verò nomine, *Capella de Thosan* (quasi contracto nonnihil verbo Gallico, ad omnes Sanctos) vocabatur. Quod Sacellum Lambertus Lisseveghe Toparchus anno 1106. fundis, aut terris quibusdam donatum, & aedificijque habitationi aliquot Religiosorum congruentibus ornatum, in Prioratum provehì curauit, sub Patronatu Abbatis Sancti Richarij in Pontino; qui illud, dicto Prioratus titulo possedit, ad annum 1175, quo Euerardus Tornacensis Episcopus, & loci Diaecesanus, Prioratum hunc cum omnibus fundis & prouentibus, à Laurentio S. Richarij Abbate coemittit, & (auxilio Gerembaldi Schulteti de Lissevega, & filiorum eius, pluribus adhuc circumquaque latifundijs comparatis, nec non & amplioribus extractis aedificijs, Monachorum habitationi aptiorem redditum; Religiosis B. Mariae de Dunis, (sanctissimae conuersionis famâ per vniuersam Flandriam tunc celeberrimis) incolendum tradidit. Quam donationem ab Alexandro 3. Pontifice maximo confirmatam, Venerabilis Walterus, Dunensium Abbas 4. gratanter receptans, Conuentum 11. Religiosorum eò transmisiit, quibus Abbatem praefecit,

præfeci, Dominum Hacketum, vitæ exemplaris Monachum, & antè Religionis ingressum, Sancti Donatiani Brugis, Decanum, de quo plura diximus suprâ suo loco, littera H. Vetum Walterus ipse noni huius Monasterij dotem tenuem satis considerans, paterno affectu, eandem auxit, adiungendo illi terras suas omnes in Insulâ de Vooren, quas antea Domini de Vooren Dunensibus contulerant, confirmatione Episcopi Traiectensis, teste Ægidio de Royâ (Dunensium Historiographo exactissimo) ad annum 1175. vbi consequenter addit, Alexandrum Pontificem hanc vltimam donationem etiam confirmasse; putatque ipse, esse 300. illas mensuras iacentes in Monasterio, quas liberarum dimiserunt Florentius & Guilielmus Hollandiæ & Zelandiæ comites, vt ex Priuilegijs constat quæ terra postea dicta est, terra Bomea, à Bonneâ, in quâ Thosani centum adhuc mensuras dicauerunt, apud West-vooren, in Zuydt-beuelandiâ. Vide Chronicon Royæ Francofurti editum. Porro, *Hachetus*, creditam sibi Sparrâ ita ornauit, tantisque spiritualibus & temporalibus incrementis ditauit, vt virtutibus eius fama longè lateque dispergeretur; intantû, vt Venerabilis VValterus iam dictus Dunensium Abbas Regimini pertaxus, & ad solitudinis quietem aspirans (de Subditorum suorum consensu) Prælatuâ se abdicauerit, eamque *Hacheto* resignauerit; postquam ille annis penè 6. Thosani præfuit. Cui in Thosano monasterio successiue substituti fuerunt Abbates plurimi, doctrinâ & Religionis obseruantia præstantes, qui Cænobium hoc in vitroque statu, Spirituali & temporalis non parum promouentes, tandem celeberrimum reddiderunt. Quorum memoria ne paulatim obliuione deleatur, Seriem illorum hic reddam exactam, prout in antiqua membrana ipsius Cænobij reperi, hoc tenore.

1. Anno millesimo, centesimo, septuagesimo quarto, (*alia monumenta nostrâ Dunensia, habent, 75.*) primus Abbas erat de Thozan, alias Doest.

Dompnus Hacketus, de Brugis. Obijt 2. Nouembris.

2. Dominus Ioannes de Brugis. Obijt 13. Nouembris.

3. Dominus Matthæus, de Gandauo, Obijt 5. Februarij.

4. D. Daniël, de Brugis. Obijt 16. Septembris.

5. D. V. Vilhelmus de Oostburgh. Obijt 13. Ianuarij.

6. D. Salomon de Gandauo, 15. Maij. Obijt Dunis, vbi fuerat Abbas decimus.

7. D. V. Vilhelmus de Tiel.

8. D. Christianus de Ipris. Obijt 11. Ianuarij.

9. D. V. Vilhelmus de Tiel, prædictus. Obijt 6. Nouembris.

10. D. Henricus de Craeyvvyck.

11. D. Ioannes Smedekin (*alibi, Sandelryck*) de Brugis, qui nouum templum construxit. Obijt 1253. 17. Septembris.

12. D. Nicolaas Cleyvvaert (*alibi Lancs-veert*) de Oostkerke, Iurisprudencia clarus, qui Conuersorum extruxit dormitorium, infirmariam, & Aquæ ductum. Obijt 5. Octobris.

13. Anno 1274. D. Ioannes Stephaen (*alibi, Seruaes*) de Oostburgh qui diuersas officinas, & Cataractam perfecit.

14. Anno 1284. D. V. Vilhelmus de Hemme, ex Oostkercke, qui Refectorium, novumque dormitorium erexit, templum reparauit, sicque quasi totum monasterium compleuit.

15. D. Arnulphus Neyhensys, qui murum circa Abbatiam, & domum Brugis composuit. Obijt 1. Iulij.

16. D. V. Vilhelmus Mostaert.

17. D. V. Vil-

17. D. VVilhelmus Cordevvaeghen. Obijt. 29. Decembris. Iabbehe. Obijt 10. Martij.

18. D. Nicolaus de Lisseveghe, qui vsuras varias depofuit.

19. D. Henricus de Brabantia. Obijt vltimâ Iulij.

20. D. Petrus de Axella. Obijt 18. Decembris.

21. D. Michaël dictus Cæfar. Obijt 18. Martij.

22. D. Wilhelmus de Bassevelde, qui erat doctor in factâ paginâ, & vir bonæ vitæ. *Hic est VVilhelmus Smetius, siue, de Smidt, de quo iam egimus. Huic etiam debetur structura noui claustrî. Iecerat etiam fundamenta Aula Abbatiatis, sed morte præuentus, persciendam reliquit successori suo.* Obijt 3. Octobris.

23. D. Ioannes de Hulst. *Hic ob singulares animi dotes, Flandria comiti percharus fuit.* Obijt 16. Augusti.

24. D. Thomas Vindegoedt, de Blanckenberghe. Obijt 10. Nouembris.

25. D. Iacobus Schaep, oriundus de Brugis. Obijt 27. Martij.

26. D. Laurentius Amici, de Biezelinghe, qui domum fieri fecit in Crabbendycke, & Monsterhoeck. Obijt 28. Iunij.

27. D. Henricus Keddekijn, de VVesalia. Obijt 14. Martij.

28. Martinus VVeys, de Brugis. *Doctrina & facundia eximius.* Obijt 27. Martij.

29. D. Adrianus Lanchals, Baccalateus formatus Parisiensis. *Generis, morumque, ac vitæ splendore ornatissimus.* Obijt 26. Augusti.

30. D. Ioannes alibi, Nettegrauæ Vettegrauæ, de Brugis, qui fecit fieri domum in Groda, & varias reparationes in Monasterio.

31. D. VVilhelmus Petri, de Saefinghe, Pro-

fessor Sacræ paginæ. Obijt 28. Septembris.

32. D. Indocus Arendts, de Teneramunda, qui fecit fieri summm Altare, & Cameram Abbatialem Brugis. Obijt anno 1525. 17. Maij.

33. D. Ægidius vander Elst, Teneramundanus, qui reparauit Cænaculum & Dormitorium Brugis. Obijt 1536. 28. Maij.

34. D. Ioannes Huysfens, de Axella. 15. Septembris, 1537. Obijt.

35. D. Petrus vanden Driffche, de Saffelæce, qui fecit fieri culinam, & alias reparationes. Obijt 27. Nouembris, anno 1549.

36. D. Ioannes van Mariffchen, Teneramundanus, qui construi fecit domum in Pilsbroecke. Obijt 1556. 7. Martij.

37. D. Antonius Brakele, Brugenfis. Obijt 9. Iunij 1559.

38. D. Vincentius Doens, Laurentianus, prope Ardenburgum. Cuius tempore, etc. etiam in Belgio nouis Episcopatibus, Abbatialis dignitas in Thofana Abbatia extincta fuit, eiusque prouentus Mensæ Episcopali Brugenfi applicati, sub onere alendi Religiosos, & Monasterium conferuandi, vt statim dicemus, in relatione separationis eiusdem Monasterij ab Episcopatu. Obijt Abbas 30. Martij, anno 1569.

Contractus 1. super separatione Monasterij Thofani, ab Episcopatu Brugenfi:

Cum in erectione Episcopatus Brugenfis (vt iam diximus) anno 1561. eidem in partem dotis (Authoritate Pontificiâ & Regiâ) assignata fuisset Abbatia de Thofan, Ordinis Cisterciensis, in districtu dicti Episcopatus, post obitum scilicet Abbatis tunc viuentis, & sub expressâ conditione, quod propter huiusmodi vniõnem, in eodem Monasterio diuinus cultus, ac solitus monachorum & ministrorum numerus non minueretur, quodque consueua omnia Conuentus onera congruè supporterentur, & de his quæ ad honestum Religiosorum vsum & consuetas

consuetas elemosynas, dumque cultus conseruationem & conuentus sustentationem pertinent, dicto Monasterio prescriberetur. Reuerendissimus Dominus Remigius Druitius II. Brugeniensis Episcopus (post obitum Domini Vincentij Doens, ultimi Abbatis) accepta possessione eiusdem Abbatie, videns eam oneri sibi esse, eo quod bona vniuersa vix sufficerent predictis oneribus ferendis, praesertim ob inundationes maris, quibus subidem tempus (scilicet anno 1570.) magna pars bonorum monasterij absorpta erat, tam in Zelandia, quam in agro Hulstano, (in loco dicto, de Grauyve, vbi monasterium magnam partem terrarum suarum habere solebat, non autem apud Clingam, vt peperam in tomo 2. Flandriae illustrata dicitur) ad quas terras recuperandas, primo quinquennio administrationis suae, idem Reuerendissimus ad xix. m. i. c. & Liiij. Florenos impendit; vocato ad se domina Abbate de Dunis, Patre Abbate Monasterij de Thofan, agere cum illo cepit, de eadem Abbatia rursus ab Episcopatu suo separanda, & eò transferenda Dunensi Abbatia (cui ruinae minabantur, & de facto causabant, arenae imminuentium Dunarum) retenta pro Episcopatu suo exigua pensione, mille scilicet Florenorum aut circiter. Verum, supervenientibus Patriae tumultibus, quorum initio, dictus Reuerendissimus Dominus Gandavi captivus detinebatur, res successum non habuit; sed, tempore hoc intermedio, à Statibus generalibus Patriae, quidam Religiosus de Baudeloo, nomine, Cornelius van Houte, Thofanis in Abbatem obtrusus fuit, oppositionibus quibuscunque Religiosorum non obstantibus. Obijt tamen hic pseudo Abbas, durante adhuc turba, relinquens Abbatiam summè grauatam aere alieno, tam antiquo, ob dictas inundationes contracto, quam nouo, quod ipse eo praetextu contraxerat, distractis insuper plurimis fundis. Quae om-

Bibliothec. Ord. Cisterc.

nia magis adhuc mouerunt Reuerendissimum Dñm, ad prosequendam separationem dictae Abbatiae ab Episcopatu suo: Quare, liberatus è captiuitate, eandem separationem iterum Tornaci Abbati Dunensi ibidem praesenti, proposuit, & fortius adhuc vixit postmodum, Sedi suae restitutus. At, quia dictus Abbas nimium tunc impediabatur rebus proprii monasterij, quae bellorum tumultibus omninò etiam turbata erat, tractatum hunc seridò resumere nequiuit, sed nec etiam ausus fuit, quod probè sciret, vniuersos proventus Monasterij Thofani vix sufficere tenui Religiosorum sustentationi, qui adhuc magno numero superstites erant; multo minus Monasterio reaedificando, quod iam ferè funditus euersum erat. Interim, Reuerendissimus Dominus, cum nihil emolumentum è bonis Monasterij perciperet, & insuper à Creditoribus obrueretur, illud (nulla retenta pensione) vtrò renunciauit; petens fidem, ab Aulà, de Administratore, & Episcopatu de alia dote prouideri. Constitutus itaque à Rege, Administrator bonorum Monasterij Thofani, Dominus Iacobus Moermans, eiusdem Monasterij Religiosus, & Sacerdos, illa duodecim ferè annis administravit; intra quos, Reuerendissimus Dominus Druitius pluribus adiunctus est, anno scilicet 1594. Cui successit D. Matthias Lambrecht; qui videns Episcopatu non prouideri de alia dote, dictam Abbatiam rursus resumpsit. Verum, cum nec dirutum monasterium reaedificaret, nec dispersos Religiosos congregaret, aut vllos ad habitum susciperet, cum tamen consuetus illorum numerus, plurimorum morte, notabiliter esset diminutus; Dominus Abbas Dunensis Monasterij Thofani (vt dictum est) Pater Abbas, considerans fidem totalem imminere defolationem & exitium, in graue Ordinis nostri, & praesertim Dunensis Monasterij prauiudicium, ac contra expressam

Tt

tan

tam suæ sanctitatis, quam Regiæ Maiestatis piâ intentionem (qui, ut dictum est, nolebant monasterium extingui, aut solitum ibidem Religiosorum numerum minui) ut munerî, & officij sui debito, quo Ordini suo, & nominatim monasterio huic sibi subiecto, tenebatur, satisfaceret, accedente etiam stricto mandato R. mi Generalis Ordinis sui Cisterciensis; Reverendissimum Dominum Episcopum Lambrechtum, tam personaliter quam litteris aliquoties convenit. Monasterij restaurationem, ac Religiosorum convocationem requirens. Sed cum ille in mediis defectum opponeret, maxime, quia iam etiam Ordines Flandriæ omnes monasterij possessiones in Zelandia sitas, alienauerant; Abbas aliam ingressus viam, dictam monasterij separationem ab Episcopatu, varijs conditionibus, opportunas etiam proponens conditiones, quibus (sub beneplacito suæ Sanctitatis & suarum Celsitudinum, dictique R. mi Patris Generalis) separatio hæc congruè perfici posset. Addens, & docens, Abbatiam de Doest prædicto Episcopatu magis unitam fuisse, ut Episcopi Brugenses in eam, ut vicinam, devotionis ac quietis gratiâ interdum secedere possent, quam ut dotem aut partem eius constitueret, quæ ob annexa onera, magnumque tunc temporis Religiosorum ac Ministrorum numerum, ex bonis desumi non poterat, ut eventus docuit. Ad quæ, cum R. mus Dominus respondisset, se (sub beneplacito, ut supra, ac salvo consensu Venerabilium Dominorum, Decani, & Capituli Ecclesiæ suæ Cathedralis) paratum esse, ob rationes tunc dictas, & alias, animum eius moventes, non tantum consensum præbere sed insuper adiuvare, & quantum in se esset, procurare, ut monasterium Thosannum ab Episcopatu separaretur, ita ut deinceps proprium Prælatum habere posset, ut ante unionem cum Episcopatu habebat, qui Reli-

giosos congregaret, & divinum ac monasticum cultum instauraret: aut, si ob mediorem tenuitatem, id præstari nequiret, Dunensi unitetur Abbatia, undè processit; reservata tamen Episcopatu suo ex bonis eiusdem monasterij, honesta aliqua dote; tandem oblationibus hinc inde factis, & examinatis, inter ipsos convenit, pactis & conditionibus sequentibus:

Contractus 2. dus.

Pacta & conditiones, quibus Abbatia de Doest, dimembrabitur & separabitur ab Episcopatu Brugensi, & restituetur Ordini suo Cisterciensi, sub beneplacito suæ Sanctitatis, Aulæ, ac Reverendorum Patrum Ordinis, concepta & conventa, inter R. mus Dominum Matthiam Lambrecht, Episcopum Brugensem, ac Reverendum Dominum Laurentium vanden Berghe, Abbatem Dunensem, Patrem Abbatem dictæ Abbatia de Doest.

In primis, communi opera & consilio R. mi Domini Episcopi, & R. di Domini Abbatis (sed solis expensis Domini Abbatis) impetrabitur à sua Sanctitate, & Aula, dicta separatio; ad quæ, procurabit R. mus Dominus consensum & assensum Venerabilium Dominorum, Decani & Capituli Ecclesiæ suæ Cathedralis, ac aliorum, quorum pro sua parte interesse posset. Quæ separatione obtentâ, fruetur R. mus Dominus fundis, valoris mille florenorum annorum in agro franconatus, ex nunc assignandis, & Episcopatu in perpetuum incorporandis: quos fundos reliqua bona Abbatia prædictæ liberabunt ab omnibus redditibus annuis, quibus ij vel generali vel speciali hypothecâ gravaverunt, exceptis Aquagijs, & exiguis canonibus aut redditibus, non ascendentibus vitra duos grossos ex singulis mensuris.

Similes fundi parvi valoris, mille florenorum assignabuntur, & incorporabuntur Episcopatu ex reliquis bonis dictæ Abbatia, scilicet

est in agro Hulstano, valoris trecentorum florenorum, in locatione annua; in agris Ardenburgensi & Maldeghemiensi, ad quadringentos florenos ex locatione, & ex bonis in Zelandia, ad valorem annum trecentorum florenorum, etiam ex locatione annua, ut supra.

Quas summas respectivè recipiet R. mus Dominus, cum dicti fundi articulo proximo mentionati, respectivè duplum eorum ex locatione annua, aut alio quocunque modo, reddent, deductis oneribus quibus gravati sunt, & gravabuntur adhuc vtrà mari recuperentur, quo iam inundati sunt. Et si initio minus duplo reddant, dictus R. mus Dominus recipiet medium totius quod reddent, donec tractus ad duplum ascendant, & tandem locabuntur communi manu, & per utriusque deputatos. Et assignabuntur dicti fundi in præfatis agris & locis, ad prædictum valorem respectivè, cum bonis in singulis agris uti & frui licebit, & à mari recuperata erunt, & ad duplum, ut dictum est ascendunt: quâ assignatione sic semel ex arbitrio bonorum virorum facta foret quilibet calus fortuitos quibus subiacebunt fundi sic assignari.

Tametsi hic contractus utriusque partis consensu tunc conclusus fuerit, nihilominus, postea (novis quibusdam difficultatibus subortus) effectum non habuit; ut etiam nec is.

(Contractus 3.)

Qui post annos aliquot initus fuit, inter R. mum Dominum Rodoanum, Episcopum Brugensem, & Dominum Adrianum Cancellier, Abbatem Dunensem: adeo ut Abbatia hæc Thosana manserit Episcopatu unita, usque ad annum Domini 1624. quo, firmo & efficaci celebrato contractu, inter R. mum Dominum Dionysium Christophori, & Bernardum Campmans Abbatem Dunensem, ab eodem Episcopatu separata fuit, sub sequentibus condi-

tionibus & oneribus.

Contractus 4. & ultimus.

Conventio, inter R. mum Dominum Dionysium Episcopum Brugensem, ex una, & Rev. Adm. Dominum Bernardum Abbatem Dunensem, ex altera partibus, circa dismembrationem & separationem Abbatie Døestanae, à mensa Episcopatus Brugensis, sub beneplacito Sedis Apostolicæ, & Catholicæ maiestatis:

In primis R. mus Dominus Abbas Dunensis relinquit Rev. Domino Episcopo Brugensi, eiusque Successoribus, ius ad omnia & quæcunque bona & iura spectantia ad Abbatiam Thozanam, sita in Zelandia, per Ordines huius Provinciae quondam alienata, ac consequenter, ius ad reditum quatuor millium florenorum, quem præfati Ordines in compensationem dictæ alienationis, toto tempore præteritarum induciarum, Prædecessoribus R. mi Domini solverunt, eique de novo eiusdem solutionis continuationem promiserunt ad octennium, à 9. die Aprilis anni 1612. inchoandam.

Item, superaddet eidem Episcopo & successoribus, in perpetuum, redditum duorum millium, & quadringentorum florenorum annuè, solvendum in duobus terminis, mediatim videlicet in Nativitate Domini, & Nativitate Sancti Ioannis Baptistæ. Et quod si contingat solutionem suprascriptam quatuor millium florenorum non continuari, tunc Rev. Dominus Abbas solvet Rev. Domino Episcopo Brugensi, eiusque successoribus redditum quinque millium florenorum annuè, in duobus terminis, ut supra, donec iterum dicta solutio quatuor millium florenorum reviviscat.

Item, si contingat suprascripta bona in Zelandia constituta aliquando Episcopatu per pacem, Inducias, vel bellum, restitui, ita ut Episcopus ea pacifice possideat (quam tamen possidio-

sessionem non tenebitur suis sumptibus profecti, tunc Episcopus pro tempore existens tenebitur illa reddere Abbati etiam pro tempore existenti; dictusque Abbas, eiusque successores tenebuntur in perpetuumolvere annuè Episcopis, reditum sex millium quadringentorum florenorum, in duobus etiam terminis, ut supra.

Pro quibus R. mus Dominus Episcopus vicissim cedit Rev. Domino Abbati monasteriū præfarum, cum omnibus suis bonis, proventibus, iuribus, obventionibus, & præeminentijs quibuscunque, exceptis ij, quæ supra primo articulo comprehenduntur; sub oneribus tamen eidem Abbatiæ incumbendis, tam alendi Religiosos, reedificandi, vel restaurandi monasterium Tholanum, vel aliud eius loco in hac Civitate extruendi, & solvendi reditus passivos eiusdem monasterij, quam alijs quibuscunque graaminibus, nullis exceptis: à quibus omnibus per hanc Conventionem Rev. Dominus, eiusque successores de cætero omninò liberabuntur.

Prædicta autem omnia bona & iura dicto Domino Abbati per prædictū R. mum Dominum cessa, manebunt in perpetuū R. mo Domino Episcopo Brugensi obligata tanquam Hypotheca, pro solutione annuè supra dictorum reddituum, ita ut defectu dictæ solutionis, possit Episcopus fructus dictorum bonorum, vel eorum partis apprehendere, & leuare, & in commodum sui sibi applicare, sine alia solennitate juris.

Quantum attinet ad terminum solutionis, conventum est in hunc qui sequitur modum, scilicet, quod si contingat confirmationem Sedis Apostolicæ & Regiæ Maiestatis impetrari ante Festum Sancti Bavonis anni 1625. messis eiusdem anni cedit Domino Abbati, idemque tolvet omnia onera cessura post Festum S. Io-

annis Baptistæ eiusdem anni, quemadmodum & supra dictum reditum duorum millium & quadringentorum florenorum; Sin autem, manebit eadem messis R. mo Domino Episcopo, cum oneribus; & sic consequenter, quotannis, donec eadem confirmatio fuerit impetrata, & plenè executæ. Actum Brugis, 20. Novembris, Anno Domini 1624.

Dionysius Episcopus Brugensis,
Bernardus Abbas Dunensis.

Anno Domini 1624. Mensis Novembris die 21. Domini Decanus & Capitulum Ecclesiæ Cathedralis Sancti Donatiani Brugensis, capitulariter in Sacristia prædictæ Ecclesiæ congregati, lecta præcedenti & ante scripta concordia, & conventionione, & mutua desuper habita deliberatione, considerantes illam tendere in notabilem & evidentem utilitatem Ecclesiæ, & mentis Episcopalis Brugensis, eandem, quantum in eis est, atque ipsos tangit, approbandam duxerunt, & approbarunt, prout approbant per præsentem, Actum, mense, die, & loco, supra scriptis.

De mandato R. R. Decani, & Capituli præfatorum.

N. Andeians, Secretarius.

Nos, Prior & Religiosi Conventum B. Marie de Dunis constituentes, & representantes, presentium tenore notum facimus, nobis ad sonitum campanæ, ritè & regulariter in ordinario monasterij Capitulo convocatis & congregatis, exhibitum & communicatum fuisse ex parte Rev. in Christo Patris ac Domini, Bernardi Prælati nostri, conventionem supra scriptam cum R. mo Domino Episcopo Brugensi initam super dismembratione & separatione Abbatiæ Tholana à mensa Episcopali Brugensi, sub beneplacito Sanctissimi Domini nostri, & Regiæ Catholicæ Maiestatis Quam conventionem sedulo maturèque considerantes, iudi-

indicavimus cessuram in eundem monasterij nostri præfati utilitatem, & totius Ordinis augmentum & decus Quapropter, eam, quantum in nobis est, ratam firmamque habuimus, prout habemus per præfentes.

Datum Dunis, sub sigilli nostri maioris impressione, & Secretarij subscriptione, hac 3. Decembris. 1624.

F. H. Ghuyse Secretarius.

Nos quoque, qui in decrepita planè ætate, de uniuerso numero Religiosorum præfati monasterij Thofani soli superstites sumus, dictam conventionem nobis quam gratissimam amplectimur, & ratam habemus. In cuius rei fidem has manu propria signauimus, & solito quondam sigillo domus communiuimus.

Datum in hospitio nostro Brugensi 10. mensis Decembris, anni 1624.

† F. Iacobus Moermans.
Loco sigilli. F. Anthonius Elchaerts.

Contractus huius confirmationibus impletis, aliisque conditionibus necessarijs adimpletis, Rev. Præfatus noster anno 627.3. die mensis Maij, Conuentum nostrum Dunensem, ex Territorio Furnenii, Brugas transtulit, ad Thofani, quondam monasterij Refugium, ubi coemptis aliquot ædibus & fundis vicinis, anno sequenti, id est 1628. circa finem Aprilis, fundamenta iecit noui monasterij de Dunis, quod modo in dicto loco conspicitur amplissimum, & splendidissimum, completis omnibus prout regularibus locis, excepto Templo, cuius hæcenus structuram impeduit Patriæ vastatio, per multorum iam annorum continuata ibidem bella inducta.

Wilhelmus, ex Abbate Villariensi, anno 1238. electus Abbas Clarævallis, vir (teste Cantipratano) multis miraculis clarus, scripto reliquit *Quædam piæ meditationes*, quas publicauit Henricus in Fasciculo, lib. 2. dist. 26. Tabula

Ecclesiæ Clarævallis asserit illum obiisse in carcere, in quo per triennium ab Imperatore detentus fuisset, captus cum Abbate Cistercij, dum à Gregorio IX. Pontifice ad Concilium generale vocati, eod proficiscerentur. Corpus postea Claramvallem delatum, honorificè ibidem sepultum fuit. Vide etiam Henricus supra lib. 1. dist. 29.

Wilhelmus, Vide *Guilielmus*.

Wolckmarus 5. Abbas Campi Principis, id est, Fustenteld, in Bauariâ, historicus fuit sui temporis celeberrimus, in diuinis & sæcularibus eruditus, & Ducem aliquot Bauariæ Consiliarius (teste Eusebio). Scripsit annales Bauariæ, ab irruptione Bauarorum in prouincias Romanas, id est, ab anno 508. vsque ad annum 113. Qui etiamnum extant, ut scribit Angelinus Eullerthalensis Abbas, in notitiâ suâ monasteriorum ordinis nostri, libro 3. Vide etiam Guilielmum Eusebium, in catalogo scriptorum orthodoxorum. Obijt anno 1118.

Wolfgangus Marius, Abbas 33. Alderspacensis cernobij in Bauariâ, conscripsit accuratè & eleganter *Vitas omnium Episcoporum Pataviensium*. Opus sanè rarum, & lectu dignissimum.

Annales quoque monasterij sui, à conditione ipsa, vsque ad annum 1544. (quo vita cessit) prosecutus, multa de rebus Germanicis, ac præcipue Bauariis, diligenter inseruit, que vix alibi poterunt reperiri. Huic pio ac florido studio iam assuetum animum, ad seueriorem agonem aduocauit effraus Martini Lutheri temeritas, qui ut apostasiam suam protigeret, monachorum stabilitatem condemnabat. Descendit in arenam Wolfgangus, strenuus miles, strinxit calamus, & duobus scriptis voluminibus, ægerem inundationi opposuit: altero, religiosos ab insultibus aduersarij defendens; armans altero illi, Turoris nomen, quod statum monasticum, & solemnem professionis vinculum propugnaret, huic, *Commen-*

mentarij in regulam, quod vniuersæ Benedicte tabulas interpretatus, Cisterciensibus suos in professæ virtutis amore generoso succederet.

Vulgano huic successerunt alij aliquot eiusdem cœnobij religiosi, virtute & doctrinâ commendabiles, qui doctrinæ suæ varia monumenta reliquerunt: sed vltima Dei vocatiōne præuerti, operibus suis vltimam manum adhibere nequiverunt. Eximius D. Caramuel, in epistola dedicatoriâ 1. partis suæ *Theologia Regularis*.

Y.

Ysembardus le Tollier, Natione Normannus, patriâ Rothomagensis, Academiæ Parisiorum Doctor Theologus, & in gymnasio Sancti

Bernardi sacrarum litterarum interpres fidelissimus. Is ob vitæ integritatem, & multiplicis generis doctrinæ quâ pollebat præstantiam, Reuerendo in Christo Patri Nicolao Mariscalco, Loci Dei Antistiti dignissimo ita charus extitit, ut hic dignitatem suam Abbatialem ei resignauerit. Reliquit *Scriptum quoddam in 3. prima cœvita Genesi*.

Edidit quoque *Sermones de tempore. & de Sanctis*, Clarebat apud Bernarditas Parisijs, anno 1509.

Philippus Seguinus in Bibliotheca Cisterciensium M.S. ubi tamen illum vocat *Xjambardum*.

Finis.

EPISTOLÆ

VENERABILIS PHILIPPI

ABBATIS DE ELEEMOSYNA,

Quondam (sub Sancto Patre Bernardo) Prioris Clarevallensis.

Ex antiquo M.S. codice Abbatie S. Amandi, in Belgio, nunc primum in lucem productæ.

Accesserunt Epistolæ 3. Eugenij Papæ III, ex eodem codice desumptæ.

AD LECTOREM.

Quis, & qualis fuerit hic Philippus Abbas Eleemosynæ, videre Lector poterit supra in hac Bibliotheca, verbo, *Philippus Eleemosynæ Abbas*. Est autem Abbatia de Eleemosynâ, celebre Ordinis Cisterciensis monasterium, Diocesis Carnotensis, anno 1121. à Theobaldo Campaniæ & Blesæ Comite fundatum, ut vi-

dere est apud Longelinum, in Notitijs Abbatiarum Ordinis nostri; & Angelum Matrique, in annalibus Cisterc. ad eundem annum.

Porrò, Authorem sequentium epistolarum fuisse Abbatem huius Cœnobij de Eleemosynâ, & non, Bonæ Spei, Ordinis Præmonstratensis, clarè convincitur ex ipsis epistolis. pat-

um